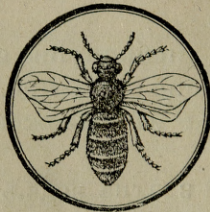


У Ср. Карловцима, 1. јулија године 1909.

# СРПСКИ ПЧЕЛАР



ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Издази месечно једанпут.

УРЕДНИК

Јован Живановић

Бр. 7.

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно, а чланарину нека шаљу: „Управи српске пчеларске задруге у Руми“. Који нису чланови задруге а желе имати лист плаћају 6 Круна претплате.

Година  
XIII.

Господо пчелари!

Потпором Високе кр. зем. владе у Загребу и трговишнога поглаварства у Руми, а уз суделовање братског хрватског пчеларског друштва у Загребу и Вуковару приређује „Српска Пчеларска Задруга“ пчеларску изложбу у Руми од кључиво 16. (29) августа до 23. августа (5. септембра) о. г. те вас уљудно позива, да на овој изложби са предметима са свога пчелињака, збирке и библиотеке учествовати изволите.

У прилогу под / саље Вам се „Исказница“, да изволите у њу уписати шта ћете изложити и исту управи „Српске Пчеларске Задруге“ у Руму повратите до 1. јулија о. г.

Изложба ће бити подељена у VIII. група и то: I. мед, II. восак, III. продукти од меда (пиће и колаци), IV. продукти од воска, V. пчеларски прибор

VI. живе пчеле, VII. медовито биље, VIII. литература, учила и старине.

На сваки предмет изволите истаћи своје име и презиме и означити је ли за продају и по што, или га поклањате и на што.

Управа задруге побринуће се за олакшицу на железници за посетиоце и за предмете, који се на изложбу пошаљу. Места за изложене предмете дају се бесплатно.

Награда ће бити златна медаља, почасна диплома, диплома признаница и новчане награде.

За време изложбе и то 30. августа, одржаће се и конгрес српских и хрватских пчелара, на коме ће се расправљати питања из свих грана пчеларства. На изложбу се пријавило више великих трговина с медом, које ће изаслати изасланке ради куповања меда. Овим је пружена сваком пчелару прилика да мед прода одмах на изложби.

Рачунајући на ваше родољубље, и признату љубав према пчеларству моли Вас потписана управа да уложите труда, па да се што пре и што више за изложбу спремите, и да упозорите у месту и околини и оне пчеларе, којима позив није послан, из разлога што управа за њих не зна, да се пријаве, па ће им се позив са исказницом и нужна упутства послати.

*Сложно на посао до сретна виђења!*

У Руми, 1 маја 1909.

**Управа „Српске Пчеларске Задруге“.**

Тајник:

**Марко Шаула**

прота и парох румски.

Председник:

**Богдан Новаковић**

кр. кот. предстојник.



## Пчеларски календар.

Јулиј, август.

У јулију мјесецу зна да удари јака врућина, да све биљке спржи. Липа је у то вријеме сасвијем прецвјетала и пчеле пред летом у боблијама дангубе. Лет је сасвијем слаб. Сваки рационалан пчелар мораће у оваким приликама прихрањивати своје пчеле, да не би друштва ослабила. Не смије дакле дати пчелар, да му друштва ослабе, јер не ће моћи доцније пашу употријебити, која ће концем јулија или почетком августа ударити. А та паша зна бити бујна. Бијели босиљак зна бити медовит. Пчелар дакле мора ту пашу дочекати са јаким друштвима, да је може као што треба исцрпсти. Ако нема у његову крају бијелога босиљка, он ће своје кошнице носити у онај крај, гдје га има. Почетком августа пренашају се кошнице на бијели босиљак. Како треба своје кошнице удесити за пренашање, може пчелар читати, шта је казано пређашњих година у „Српском пчелару“. У августу мјесецу, ако је бујна паша, пчелар ће имати посла само са истресањем меда. У јулију пак мјесецу морало се бринути, да му друштва буду јака, да могу достојно исцрпсти пашу у августу.

У јулију мјесецу мора пчелар добро пазити на туђице, које почињу свој посао кад нема паше. Ако пчелар има на пчелињаку коју слабицу, онда из ње треба сувишије оквири, да повади напоље, да се не би метиљ залегло. Празне оквири са сањем, које је извадио из кошнице, треба у сандуку за тај посао удешеном, да осумњореше, да се не би ометиљило, које ће му требати у августу, кад удари бијели босиљак.

У августу мјесецу у гдјекојим крајевима знају пчеле да се напуве ушију. Прије краткога времена питао ме је један пчелар, шта ће да ради, јер су му се пчеле напувиле ушију. Уш је мала као од чијоде глава. На пчелама налазе се по двије до три уши, а на матици може се наћи педесет до стотине ушију. Те уши нијесу опасне за пчеле, јер нијесу паразити да пију крв у пчели, него живе у симбиози сажитију са пчелом. Голицају пчелу око уста, кад су гладне, и пчела мора да избљује на рилицу мед, који оне онда једу. Дабогме да су уши несносне пчелама, особито матици, јер она не излијеће никад напоље, да се може лећењем ослолодити од ушију, као што је то случај код пчеле. Зато је матица и пуна ушију, а пчеле тек двије до три уши добију, јер се лећењем ослободе од њих. Најбољи је лијек од ушију чистоћа као што је и код људи. Треба чеље кадити своје кошнице и од када ће уши попадати на патос, а пчелар ће патос увијек чист држати. Неки пчелари препоручују нафталин, да се њима намаже бијела хартија и под оквири подметне. Од јакога мириса од нафталина попадаће уши

на патос, које ће пчелар почистити и покупити са патоса. Али тај мирис од нафталина хоће да изазове туђице, а не говије ни пчелама. Зато је најбоље кадити димом кошнице почешће и тијем ће се пчеле ослободити ушију. Напошљетку може пчелар ухватити матицу и може је ослободити ушију, ако замочи жижицу (дрвце) у мед и пружи је ушима, које ће се на мед похватати. Чистоћа је дакле најбољи лијек од ушију.

Јов. Живановић.



## Пчеларски курс и учитељ за пчеларство.

Наш вредни нови дописни члан г. парох Сима Жигић написао је у VI броју „Српског Пчелара“ чланак под насловом „Пчеларски курс“.

Написао је овај чланак, како рече, „да изазове пажњу интересованих“, да скупштина коначно реши, да „Српска Пчеларска Задруга“ има свога учитеља за пчеларство, и да се држе курсови из пчеларства. Дужност учитеља била би, да пропатира оснивање пчеларских подзадруга, да прикупља чланове за „Српску Пчеларску Задругу“, да тачно и на време скупа чланарину, да држи предавања и т. д.

Красан предлог! Врујем, да је написан и изнет у најбољој, племенитој намери. Али да је г. Жигић знао како „Српска Пчеларска Задруга“ материјално стоји, и колико има хиљада Срба пчелара, који изван ће животаре, он би написао чланак, да изазове пажњу тих пчелара према „Српској Пчеларској Задрози“.

Господин Жигић је од скоро наш члан, далеко је од нас, па још не зна потпуно наше стане. Према данашњем материјалном стању свом наша задруга не може друкчије, него овако како и колико сада ради. Издаје лист, држи практична предавања на задружном пчелињаку, а по ахтеву Вис. кр. зем. владе сваке године одржи до десетак предавања у шест котарева жупаније сремске. Како пак манастирски учитељ пчеларства врши своју дужност спада под манастирску управу и архијидијезални административни одбор. И ако не иде у заслугу „Српске Пчеларске Задруге“ катедра за

пчеларство на богословији карловачкој, много се олакшава рад задруге у погледу предавања.

Приходи задруге толики су, да таман покрије потребе и трошкове, које има око ширења пчеларства начинима, којима данас ради. А да није припомоћи Вис. кр. зем. владе 500 круна и саборскога одбора 400 круна, тешко би друштво могло постојати.

Господин Жигић каже: „Ми смо мален народ, ми морамо у оном што је добро угледати се на напредније и веће народе“.

Да и ми морамо стварати оне установе, које су напреднији народи опробали и које су и за наш народни напредак нужне. Али не иде то само копирати само од других корисне установе, а не радити свака јединица према својим силама и своје раду да те установе могу напредовати и вршити ону мисију за коју су основане.

Колико има пчелара Срба у митрополији карловачкој, да су схватили сврху задруге и у њу ступили како би могла развити рад на пољу пчеларства!

У Австрији, а и у Угарској, колосалан је рад на пољу пчеларства баш за то, што је код њих мало пчелара који нису чланови пчеларскога друштва. Свест за удруживањем пробуденија је код њих, више их је, више материјалних помагача имају, па зато иде боље.

Ја ћу у најкраћим цртама приказати слику австријског централног пчеларскога друштва и угарскога, да се види како су то огромна друштва са великим приходима, па им је и рад огроман.

Пре свега не смемо заборавити, да австријско централно пчеларско друштво постоји по века а наше тек десет година. Све до трагичне смрти блаженопокојне краљице Јелисавете, саајало је друштво под њеном заштитом, а после под заштитом прејасне надвојвоткиње Марије Јозефе. Колико то значи у моралном и материјалном погледу није нужно ни речи рећи.

Наш патријарх је наша матица на свима гранама живота. Најприродније је, да су и пчелари и пчеларство под његовом заштитом. Покојни патријарх био нам је заштитник, али због несретне борбе с њим на автономном пољу, није нам се много помогло по оној „због Николе мрзим и св. Николу“,

Те многи иступише из задруге, кад смо га изабрали за почаснога члана.

Речено друштво добива сталну годишњу припомоћ од Његова Величанства краља нашега Франца Јосифа I; од државе 8900 круна; од дољоавстријске владе 1500 круна осим мањих других, а ми само 900 круна, од Вис. кр. зем. владе у Загребу и саборскога одбора у Карловцима.

Оно друштво има 10.808 чланова, а наше 239 редовна члана и 38 утемелача, што годишње доприноси 1392 круне, а са припомоћи чини свега прихода 2792 круне. Најбољи доказ шта и колико можемо са тим урадити.

Године 1904. имало је австријско пчел. друштво 8596 чланова, а 1908. године 10.808 чланова. Порасло је дакле за 5 година са 2212 чланова. А ми? Ми где смо ту смо. До јесени ће бити прикупљан број пчелара и кошница у жупанији сремској, па ће се многи зачудити, кад види, да један само кстар има више пчелара, него цела задруга чланова. Има пчелара, који попречно добива годишње 1000 круна за мед, које од плетара, а кбје од Ђерзонки, па нити држи лист нити је члан задруге.

Цео годишњи приход централ. австр. пчел. друштва је 46609 круна. Са тим огромним приходом може се и радити. Зато оно може да изда на предавања 3340 круна, а 4290 круна канцеларијском особљу, које се састоји из директора канцеларије, два канцелиста и благајника и ко је има своје канцеларије и службене сатове до подне и по подне.

Њихов лист излази у 13.000 бројева, а ми свега месечно шаљемо 300. Они имају 69 сарадника. А ми? . . . . .

Ми и са ово мало чланова јако кубуримо са уплатом чланарине и међу дужницима има таких за које се не може веровати, да би могао и смео бити дужан и напослетку као дужник брисан из задруге.

Осим свега другога за ширење и развијање пчеларства имају они у Бечу редовну пчеларску школу, која ће добити сада државни карактер са испитима као на свакој јавној државној школи. Сада подижу нову школску зграду са музејем.

Шта и колико они могу види се по томе што прошле године доведоше чак из Америке чувенога пчелара Прата, да држи предавања о начину пчеларења у Америци.

Тако је у Австрији! А како је у Угарској? Слично. Не у толиком стилу, али је ипак рад велик и разгранат. Јер је друштво велико. Само од чланарине утече годишње 11500 К. Министар пољске привреде воли пчеларство и дао је друштву 3000 круна.

Развитку овога друштва много доприноси што од чланова узима мед и кад га прода исплаћује члановима.

Издаје свој лист на мађарскоме и немачкоме језику. Види се како су практични и како имају пред очима сврху друштва. Познато је како се Мађар и Немац добро не гледају, али гле на овом пољу не дели их ништа. Држе са Немцима заједничке скупштине са предавањима, примају у управу и немађаре.

Ми смо у Троједници уопће на привредном пољу заостали, и много се морамо упињати, баш удруживањем и привредним листовима и књигама радити, да се народ освести да све ради рационално.

Ми смо и изложбом пчеларском хтели корак унапред, па ћемо тешко велики корак направити, баш кривицом, нехатом наших пчелара. Хтели смо да упознамо страни свет каквих продуката имамо, да стране и домаће трговине упознамо са њима, да сазнаду за наше пчеларе, и да у главном изнесемо слику пчеларства у нас. Много, много је пчелара, за које не зна нико осим његових сељана и каквога чивутина, кад завђе по селу да гупује мед. Одзив је за изложбу добар, али није ни издалека какав би могао и требао бити у интересу самих пчелара и пчеларства.

По свему дакле могло би се рећи, да је наша задруга једна слабица. А од слабице нема ништа. Ил угине или је пчелар баца из пчелињака. Али није тако! Није наша задруга слабица, него као млад рој, који се због слабе паше полако развија. Поред свега наша задруга стоји понајбоље међу пчеларским друштвима у Хрватској. Време ће донети све што њој треба, само сви, који смо у овом роју, освешћавајмо свакога пчелара, да ступи у нашу заједницу, па ће бити чланарина мања а лист већи; биће учитељ пчеларства, биће курзова, ваћи ће се начин, да се мед узима од чланова, биће онда и Вис. кр. зем. влада принуђена, да нас више помогне, кад види да радимо, да се развијамо.

Марко Шаула  
прота.

## Из теорије и праксе.

(Да ли младе или маторе пчеле стварају млеч?)

Има учених пчелара (младопчелари), који тврде и уче, да пчеле раде по инстинкту, раде по своје природном нагону, раде по вечним и непроменљивим природним законима, које је законе Бог, који је вечан и непроменљив, једном за свагда уредио. А има учених пчелара (старопчелари) који противно тврде и уче, па придају пчели памет и слободну вољу, по којој што год ради, да то свесно ради. За своје тврдње и једни и други приводе доказе, те негде имају једни а негде други право. Борба још неје окончана и по свему изгледа, да ће младопчелари победу однети.\* Између осталог они први уче, да младе пчеле, које још не излећу на пашу, да те пчеле могу стварати ону фино храну, која се млечем (chylus) назива, и којом се храни црв, матица и трутови; а чим пчеле почну на пашу излетати онда не могу стварати млеча. На то устадоше сви други и побијајући оне прве рекоше: а ко ствара млеч у пролеће, кад су већ све пчеле маторе, које су пре узимљења излегале на пашу? И ко ствара млеч и храни легло у ројевима, који су начињени од самих маторих пчела, кад се зна, да у таким ројевима маторе пчеле врше саме све послове?

\* Варате се у рачуну, да ће младопчелари однијети победу. И ја сам се некад заносио њиховим учењем, али кад сам почео озбиљније посматрати пчелу, кад сам стао на своје ноге, увидио сам, да је учење младопчелара појезија, проста фантазија, а природне науке траже истину, траже чињенице. Код њих нема мјеста машга. Младопчелари стоје на земљишту средњовјековне природне филозофије, у којој је царствовала машга. Данашње природне науке не знају за претпоставке, него чине експерименте, испитују, истражују и тако долазе до истине. А чиме долазе до истине младопчелари? Чиме доказује Геретунго Futtersaftstrom, о коме је већ свима својим присталицама набио уши. Како може Геретунго да каже да у роју ниједна пчела не зна шта ради нити зна шта друге пчеле раде? Како може Геретунго да каже, да је пчела проста маштина, кад сваки, који је мало посматрао пчелу, могао је увидјети, да пчела ради по инстинкту, али има и интелигенције. О томе се можете потпуно увјерити из моје расправе с натписом „*Инстинкат и интелигенција у пчела*“ која је штампана у „*Годишњици Николе Чуића. књига XXV. Београд.*“ Ми ћемо се обазрети на ово још други пут. Засад само велимо, да се наука права оснива на истини, а у њеким претпоставкама младопчеларским нема истине, те по томе спадају у царство појезије. Ја кажем у њеким претпоставкама, јер има доброга и код младопчелара како они уче о пчели. О победи каквој младопчелара не може бити говора, јер двије кардиналне тачке њихова учења Futtersaftstrom и инстинкат у пчела претрпјеле су већ пораз.

Уредник „Срп. пчелара“.



Ја се не бавим анатомијом пчеле, нити гледам микроскопом, нити парам финим ножићем пчелу, да видим каквих и колико она желудаца има и друге ствари. И овако неук и невешт и мањи од најмањих ипак дајем младопчеларима за право т. ј. што они уче да младе пчеле могу стварати млеч, да ту имају право или бар много више права од старопчелара, који у овом онима никако за право не дају. И ја бих само променио мало учење оних првих па би поставио формулу од прилике овако: пчеле које не излећу на пашу, дакле младе пчеле, могу стварати млеч и хранити легло као што треба, јер их је природа на то одредила; а пчеле које излећу на пашу, дакле маторе пчеле, те могу стварати млеч и хранити легло али само донекле и у извесној прилици или за невољу на то присиљене, јер их природа неје на то одредила.

Што тврде они први пчелари и што тврде ови други и најпосле што ја наведох како су они први требали рећи, све то има велике важности за практичног пчелара. Ја ћу о овој ствари нешто рећи, па ће се видети, где је истина или бар ко има више права. Узмите у разматрање ову ствар. Пустите се један природан рој, који смо ми ухватили и у кошницу стресли. Ако је тај рој добар и ако су спољашње прилике повољне или ако те неповољне спољашње прилике пчелар надокнади, онда ће такав рој да ради и да напредује, јер има све увете за своје развиће: матицу да расплођава друштво, младе пчеле да хране легло и маторе пчеле да на пашу излећу а биће нешто и тругова, јер их мора бити, да младе матице оплоде. Начините ви сад један вештачки рој на лет. Ту ви сад морате гледати, да имитијете природу, да вештачки рој буде једнак роју природном, јер само тако моћи ће се такав рој развијати као што треба. И да начинимо вештачки рој на лет да не уступа ни за длаку природном роју, то морате пазити на унутарње стање кошнице од које хоћемо рој да начинимо, у каквом стадијуму развитка стоји легло. До тога стоји да вештачки рој буде добар, да буде као и природан. Ако у кошници има мало затворена легла, онда од такве кошнице начињен вештачки рој на лет бива добар, јер има све оно што има природан рој. Ако у кошници има много затворена легла, онда од такве кошнице

начињен вештачки рој на лет не испадне добар, јер нема оно што има природан рој. А добро је оно што је природно и ми морамо да се угледамо на природу, да буде као и природно. За тим баш и тежи рационално пчеларење, да у свему радимо, како то одговара природи пчелињој. И кад мој рој напредује, јер сам га начинио како треба, а ваш не напредује, јер га нисте начинили као што треба, питате ви себе саме зашто ваш рој не напредује? И забадава ви то питате, ваш ће рој споро напредовати, мораћете му помоћи додајући младе пчеле. Али ја то све не морам чинити, па ће мој рој напредовати и ако се још и ја умешам па као и ви додам младих пчела, куд и камо ће рој мој бити јачи од вашег. Да се нисте ви умешали и роју додавањем младих пчела помогли, не бисте имали од роја хасне, а мој рој без мога мешања биће добар и кад се још умешам додавши му младих пчела, онда ће бити јак као гром, који ће ми донети велику корист.

(Наставиће се.)



## Разговори о пчеларству са почетником.

(Свршетак)

Али будући је „црно легло“ у почетку исто као и „кисело легло, то чим пчелар нађе мртво легло“ у кошници, треба да буде јако пажљив, да не би био то почетак црнеме леглу. Легло може да угине од зиме, од јаке врућине особито приликом пренашања железницом, од гљеди, од разних паразита итд. но зато мртво легло не мора бити пчелиња куга. Пчеле мртво легло избаце и кошница је опет у својем реду.

Ако пчелар нађе у којој кошници мртво легло, за сваки случај треба бити пажљив. Оквире из те кошнице, не треба премештати у друге кошнице, а руке и алат треба опрати у карболној води, пре него што отворимо другу кошницу.

Дуго би трајало, када бих описивао, како се лечи пчелиња куга, а није ни нужно јер сам о томе доста опширно писао у чланку „Пчелиња куга“ („Срп. Пчелар“ год. X.). У истој години писао је о томе и г. М. Шаула. Оно што је тамо речено вреди већим делом и данас, јер од то доба, нисам нигде ништа боље прочитао.

Јака друштва, добар мед и пренашање кошница, најбољи су устук против свију пчелињих болести.

Каже се „разговору нема краја“, али овим „Разговорима“ ипак ево краја.

Без сумње би ови „Разговори“ боље дошли нашим пчеларима, да су штампани у посебној књизи, јер би истој био додан и садржај, те би се читалац у њој могао лакше наћи. Но држим, да ће се читалац и овако знати помоћи, јер су ови „Разговори“ удешени према пословима на пчелињаку од пролећа па до зиме.

Знајући како у нас књига пролази, нисам смео да се решим, да ове „Разговоре“ за себе штампам, мада ми је то намера била када сам их почео писати. Па не знам ни да ли би ни када би ови „Разговори“ дошли до руку наших пчелара, да није било уредника овога листа високоученог госп. проф. Јована Живановићи, који је добар био и пристао, да ови „Разговори“ толико времена заузимају место у „Срп. Пчелару“. Зато, ако су они колико толико били коме од помоћи, нека захвали госп. Живановићу, као што му и ја лепо захваљујем.

*Б. Коларовић.*



## Прилог грађи за историју нашег народног пчеларства око половине XVIII. века.

„Зрно до зрна погача“.

Грађе за историју нашег народног пчеларства имамо мало. Што имамо и до чега се могло доћи, сабрао је и изнео пред српске пчеларе г. Јован Живановић у чланку „Пчеларење у Срба“.<sup>1</sup> Из онога што је тамо речено, видимо ма и у најглавнијим цртама и на основу тога можемо замислити, како је стајало са нашим пчеларством од Стев. Немање до цара Душана. Од тога времена па све до нашег првог пчеларск. писца свештеника Аврама Максимовића (рођ. 1772.) нисмо знали о стању нашег народног пчеларства ништа. Зато нам је добро дошло свако зрнце, као прилог грађи за историју

нашег народног пчеларства, како би могли о стању његовом и најплећу слику створити.

У најновије време задужио нас је г. прота Дим. Руварац својим књигама: „*Опис срп. фрушкогорских манастира год. 1753.*“ и „*Српска митрополија карловачка око половине XVIII. века.*“

И ако је у те две књиге мало прилога за историју нашег пчеларства, али су нам ти прилози мили и добро дошли, што нам они бар донекле износе стање нашег пчеларства из времена, из којег, у колико је мени познато, нисмо имали никаквих прилога, а то је из времена после доласка нашег у Угарску, па до А. Максимовића.

Г. проф. Ј. Живановић изнео је у овоме листу<sup>2</sup> из књиге „*Опис срп. фрушкогорск. манастири 1753.*“ сва зрнца која се тичу нашег народног пчеларства, и набројао је све ондаше вредне калуђере, који су се пчеларењем бавили и колико је који кошница имао. Па и ја ћу, као што сам у чланку „Сан и јава у почетку н. године“<sup>3</sup> обећао, изнети оно, што има о пчеларству у књизи „*Српс. митрополија карловачка око половине XVIII. века.*“

У споменутом чланку „Сан и јава“ изнео сам из те књиге, како митроп лит Вићентије Јовановић налаже тугорима, да праве свеће од црквеног воска и да народ те свеће од цркве купује.<sup>4</sup> Из те наредбе не можемо разабрати, окуда црквама восак, али можемо закључити, да га је било у народу, и да се је наш народ у то доба већ увелике бавио пчеларењем, јер иначе не би имао ни воска, а да воска није било у народа не би га ни цркве имале.

Да се је наш народ после велике сеобе у ове земље, бавио пчеларењем, можемо судити по томе, што су се, као што из споменуте књиге видимо, у време митроп. Вић. Јовановића свештеници у Срему јако бавили пчеларењем.

Из пописа који је обављен г. 1732.—3. видимо да је тачно пописан имутак свештеника у 78 места, и да је у тима местима било 47 свештеника који су пчеларили. У томе

<sup>1</sup> „Српски пчелар“ од Ј. Ж. с. 7. — 19.

<sup>2</sup> Год. IX. с. 109.

<sup>3</sup> „Срп. пчелар“ г. XIII. бр. 1.

<sup>4</sup> „Срп. митропол. карловач. око половине XVIII. в.“ од Димитрија Руварац с. 31.

попису стоји, колико је који свештеник имао кошница, а да су те кошнице били пресади, закључујем из тога, што је пописивање трајало од децембра 1733. г. до фебруара 1733. дакле у зиму. Да је пописивање било у лето, зацело би се нашло три пута толико кошница у тих свештеника.

Осим што је занимљиво да се види, у којима су местима свештеници пчеларили а у којима нису, држим да је и право, да имена тих наших старих свештеника пчелара, буду забележена и у овоме листу, ради оних читалаца којима није дошла до руку та иначе интересантна књига г. Руварца.

Ево пописа тих старих наших пчелара, њихових места и броја пресада, које је попис нашао.

Име и презиме			Место	Број кошница
Поп	Огњан	Јездимировић	— — Крушедо	12 кошн.
"	Јован	Пејић	— — — Бешка	20 "
"	Петар	Живановић	— — — Патка †*	20 "
"	Стеван	Малетић	— — — Бановци	20 "
"	Василије	Сердановић	— — — "	14 "
"	Марко	Георгијевић	— — — Земун	40 "
Ђакон	Јован	Поповић	— — — Сурчин	20 "
Поп	Илија	Јовановић	— — — Керек †	100 "
"	Рака	Гавриловић	— — — Војка	70 "
"	Иван	Теодоровић	— — — "	70 "
"	Михајил	Стојковић	— — — Голубинци	20 "
"	Стојко	Јовановић	— — — Прхово	60 "
"	Петар	Маринковић	— — — Мишковци	30 "
"	Пана	Станимировић	— — — Добринци	20 "
"	Марко	Константиновић	— — — Краљевци	10 "
"	Стојко	Јовановић	— — — Петровци	35 "
"	Марко	Јефгић	— — — Путинци	25 "
"	Стојко	Јанковић	— — — М. Радинци	30 "
"	Гаврило	Јовановић	— — — Рума	80 "
"	Стеван	Орловић	— — — "	30 "
"	Арсеније	Живановић	— — — Вогањ	20 "
"	Стојан	Владисављевић	— — — Шашинци	50 "
"	Георгије	Бранисављевић	— — — Митровица	100 "
"	Михајил	Петровић	— — — "	20 "

\* Места са знаком † данас нема.

Име и презиме			Место	Број кошница
„	Крста Гавриловић	— —	Лаћарак	40 „
„	Путник Петровић	— — —	Чалма	12 „
„	Георгије Малетић	— — —	„	40 „
Бакон	Петар Вуковић	— — —	„	70 „
Шоп	Станоје Поповић	— — —	Маргивци	25 „
„	Михајил Владисављевић	— — —	Кузмин	20 „
„	Михајил Плавшић	— — —	Бачинци	39 „
„	Петар Симеоновић	— — —	Адашевци	10 „
„	Стефан Остојић	— — —	Ердевик	15 кошн.
„	Субота Ђурић	— — —	„	60 „
„	Теодор Стојановић	— — —	Манђелос	8 „
„	Гаврил Пичић	— — —	В. Радинци	6 „
„	Јован Иванић	— — —	Стојановци	10 „
„	Радослав Сркулић	— — —	Б-шеново	15 „
„	Петар Софановић	— — —	Јазак	20 „
„	Новак Мирковић	— — —	Павловци	25 „
„	Јовица Савић	— — —	Ривица	25 „
„	Нешко Јовановић	— — —	Нерадињ	70 „
„	Цвеја Максимовић	— — —	„	30 „
„	Растко Стојадиновић-Џамић	— — —	Карловци	25 „
„	Никола Николајев	— — —	„	40 „
„	Димитрије Момчиловић	— — —	„	10 „
„	Станоје Стојановић	— — —	„	6 „

Из овога пописа видимо, да су тих 47 свештеника пчелара имала 1537 пресада. Када ова места, у којима су свештеници пчеларили, расврстамо по садашњим протопопијатима, одбивши места којих данас нема, види се, да је у данашњем митровачком протопопијату било 23 свештеника пчелара, у карловачком 17 а у земунском 5.

Ова слика о стању пчеларства из онога доба, дакако да није потпуна, јер и тај попис који је обављен за митр. Вић. Јовановића није потпун, будући у првих 28 места, која су у њему убележена, није пописиван имуток свештеника, а 28 места, већином у садашњем протоп. вуковарском, нису никако ни унесена у тај попис.

Из пописа тога видимо, да се и у оно време у Руми и око Руме јако пчеларило. У местима око Руме и Митровице нема скоро ниједнога места, где свештеник није био

пчелар. По томе се даје закључити, да је тај део Срема и у оно време био најбољи за пчеларење. Изгледа ми, да где је у оно време народ пчеларио, да су тамо и свештеници били пчелари, јер их је ондашње бедно стање гонило, да се лате те корисне и уносне привредне струзе, која је у оно време морала бити још уносија, јер је било много више шума и ливада, а и земља ораница није се ни близу тако рационално радила као данас. Где не видимо свештеника пчелара, биће да и народ није пчеларио, јер место за пчеларење није било угодно. Ево на пр. у Иригу било је у оно време 11 свештеника, па ни један није био пчелар, сигурно зато што није било место за пчеларење угодно, па се и народ слабо пчеларењем бавио.

Као што учени путник сузом благодарности прелива избуљене човечје кости, на које наиђе у неиспитаним крајевима наше земље, јер му оне казују докле је човечја нога допрла, тако смо и ми дужни у пчеларску чигуљу убележити те наше свештенике пчеларе, јер имена њихова служе нам као белеге, по којима бар донекле можемо судити, како је стајало пчеларство у Срему у првим десетинама XVIII. века, а то је после наше велике сеобе у ове земље.

Ђ. Коларовић.

## ЧЛАНОВИМА „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“.

Упозоравају се г. г. чланови „Српске Пчеларске Задруге“ са молбом да и осталим пчеларима саопште, да су се пријавиле 3 велике трговине са медом, које ће на нашој изложби 16./29. августа и осталих дана о. г. у Руми мед нуповати. Једна од тих треба меда у саћу у великој множини. Пошто се овакав мед добро плаћа, добро ће пчелари урадити да га припреме.

УПРАВА „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“.

Пабирци.

С. Ж. Лекови од меда. 1.) Код несанице узми пре легања 2 до 3 кашике меда. — 2.) Деци, која од гњиста пате, треба дати

помешана меда са соком од белог лука. — 3.) Код затвора треба пити топло млеко медом заслађено. — 4.) Код чешћих болова кукова, смеша меда и негашена креча убрзо ће дати олакшице. — 5.) Код запаљења очију треба узети 1 део меда и 2 дела чисте воде па том течношћу чистиће очи испирати.

**С. Ж. Мед као лек за ране споља.** Мед је не само лековит за унутарње болести нарочито грла и плућа него је тако исто лековит и за спољашње болести нарочито за ране споља. Код опекотина, код ране од ваге, од убода, од ударца или да смо се расекли мед је бољи него ма какав фластер. Узме се често бело опрано платно, да је мекано, па се двоструко или троструко превије према величини ране да исту добро покрије. Онда се она страна која ће на рану доћи намаже добро медом па се превије на рану и привеже да не спадне. После 4 до 5 сахата треба поновити и после трећег превијања не ће бити потреба више превијати. Овако се поступа ако је рава у месу и ако кост неје повређена. Разуме се да мед мора бити чист и добар.

## О Г Л А С

Флаша за мед може се добити од фирме

**STÖLZLES SÖHNE AKTIENGESELLSCHAFT  
IN BUDAPEST.**

Ценовник се добије бесплатно.

**Управа „Срп. Пчеларске Задруге“  
има вештачког саћа на продају.**

За све што се тиче администрације од 1. јануара 1903. треба се обраћати на „Српску пчеларску задругу у Руми“. Рукописе, књиге и листове у замену и друго што се тиче уредништва, треба шилати на: Уредништво „СРПСКОГА ПЧЕЛАРА“ у Карловце.

Власник и издавалац Српска Пчеларска задруга у Руми.

Штампа Српске Манастирске Штампарије. 388. — 1909